

Жалпы білім беретін пәндер бойынша республикалық олимпиаданың
мектепшілік кезеңі
Школьный этап республиканской олимпиады по общеобразовательным
предметам
Жауап парағы
Бланк ответов

Қатысушылардың жұмысын шифрлау парағы
Титульный лист для шифрования работ участников

Қатысушының жұмысы
Работа участника

Толтырылған беттер саны: 2
(Количество заполненных листов)

Шифр: ҚуТД-05-01

✂-----

Толтырылған беттер саны: 2
(Количество заполненных листов)

Шифр: ҚуТД-05-01

Фамилия: Зайденке
Аты (Имя): Қуанды
Сыныбы (Класс): 5
Пәні (Предмет): Қазақ тілі мен әдебиеті
Облысы/Қаласы (Область/Город): Алматы
Ауданы (Район): Алматы
Мектебі (Школа): Д. Аманжол
Оқу тілі (Язык обучения): Қазақ

Индер аудандық білім бөлімі

5-сыныптар бойынша қазақ тілі мен әдебиетінен Республикалық олимпиаданың I кезең тапсырмалары

Қазақ тілі мен әдебиетінен тапсырмалар

(жауабы толық тапсырмалардың әрқайсысына - 10 ұпай)

1. Берілген сөздерді жақша ішіндегі сөздермен тіркестіріңіз. Қандай мағынада қолданылып тұрғанын ажыратып жаз.

Терең (өзен, білім, ой); қатты (сөз, құрт); қара (көйлек, жұмыс, су, өлең, ниет); жұмсақ (адам, мінез, орындық).

Тура мағыналы сөз	Ауыспалы мағыналы сөз
Терең өзен қатты құрт қара көйлек жұмсақ орындық	Терең білім қатты сөз қара жұмыс жұмсақ мінез

2 Көп мағыналы сөздердің қатарын жалғастырыңыз.

1. Адамның аяғы – *орындықтың аяғы, қыздың аяғы.*

2. Домбыраның құлағы – *адамның құлағы, сырдың құлағы.*

3. Пышақтың жүзі – *жүздің жүзі, қыздың жүзі.*

3. Мына сөздерден синонимдік қатарлар жаса.

Адам. Биік. Шатшаң. Күшті. Келбет.

4. Төмендегі антоним сөздерді үлгі бойынша жұп-жұбымен жаз.

Үлгі: аласа – биік, төмен – жоғары, ...

Суық. Жаман. Ақ. Күн. Қара. Жылы. Тұзу. Тату. Қатты. Ұзын. Араз. Жұмсақ. Қысқа. Жас. Аз.

5. Мен кітапты неліктен жақсы көремін? Ойтолғау жаз.

3-тапсырма.

Адам - кісі

Бей - пәтара

Шапшаң - түйірік

Күшті - майбана

Келбет - бейнесі

4-тапсырма.

Ішкі - сыртқы

Мадан - мақым

Ақ - қара

Қың - тұл

Қара - ақ

Қысқы - ысқы

Қысқа - ұзын

Ақ - көк

Тұзды - қысқы

Тіпті - арақ

Қатты - жұмсақ

Ұзын - қысқа

Арақ - тап

Жұмсақ - қатты

Мас - кәрі

5-тапсырма.

Мен кітапты білім алу үшін мақым көрімін.
 Кітаптың адамға пайдасы өте көп. Кітапты
 оқығанда оны жаттап алып түйініп оқу керек.
 Мәні кітапты жыртып сыздай ұқыпты ұстау керек.
 Беседі оны бізден кейін кімнен де бізден ұстайды.
 Мәні де мен кітапты өте қатты мақым көрімін.
 Кітап - білім дұлағы деп бекер айтпаған. Кітапты, білім-
 ніз адам өмір сүре алатынын біледі. Сондықтан кітапты
 оқу керек.

Жалпы білім беретін пәндер бойынша республикалық олимпиаданың
мектепшілік кезеңі
Школьный этап республиканской олимпиады по общеобразовательным
предметам
Жауап парағы
Бланк ответов

Қатысушылардың жұмысын шифрлау парағы
Титульный лист для шифрования работ участников

Қатысушының жұмысы
Работа участника

Толтырылған беттер саны: 2
(Количество заполненных листов)

Шифр: Қ.П.2-05-02

Толтырылған беттер саны: 2
(Количество заполненных листов)

Шифр: Қ.П.2-05-02

Фамилия: Ш.П.Т.

Аты (Имя): С.М.С.

Сыныбы (Класс): 5

Пәні (Предмет): Қазан тілі мен әдебиеті

Облысы/Қаласы (Область/Город): Атырау

Ауданы (Район): Икпел

Мектебі (Школа): Б.Исмаилов

Оқу тілі (Язык обучения): Қазан

Индер аудандық білім бөлімі

5-сыныптар бойынша қазақ тілі мен әдебиетінен Республикалық олимпиаданың I кезең тапсырмалары

Қазақ тілі мен әдебиетінен тапсырмалар

(жауабы толық тапсырмалардың әрқайсысына - 10 ұпай)

1. Берілген сөздерді жақша ішіндегі сөздермен тіркестір. Қандай мағынада қолданылып тұрғанын ажыратып жаз.

Терең (өзен, білім, ой); қатты (сөз, құрт); кара (көйлек, жұмыс, су, өлең, ниет); жұмсақ (адам, мінез, орындық).

Тура мағыналы сөз	Ауыспалы мағыналы сөз
Терең өзен, қатты құрт, кара көйлек, жұмсақ орындық.	Терең білім, қатты сөз, кара ниет, жұмсақ мінез

2 Көп мағыналы сөздердің қатарын жалғастыр.

1.Адамның аяғы – жанұяның аяғы, үйінің аяғы

2.Домбыраның құлағы – нұрстың құлағы, адамның құлағы

3.Пышақтың жүзі – адамның жүзі, құранның жүзі

3.Мына сөздерден синонимдік қатарлар жаса.

Адам. Биік. Шатшаң. Күшті. Келбет.

4.Төмендегі антоним сөздерді үлгі бойынша жұп-жұбымен жаз.

Үлгі: аласа – биік, төмен – жоғары, ...

Суық. Жаман. Ақ. Күн. Қара. Жылы. Тұзу. Тату. Қатты. Ұзын. Араз. Жұмсақ. Қысқа. Жас. Аз.

5. Мен кітапты неліктен жақсы көремін? Ойтолғау жаз.

3-тапсырма

Адам - кісі

Білік - жоғары

Шашмаң - тез

Қиын - қиылет

Келбет - жүзі

4-тапсырма

Сұғ - кетіңіз

Малам - жақын

Аз - қара

Күн - түн

Қара - ақ

Мын - саяғым

тұр - қылың

мату - араз

Қатты - жұмсақ

ұзын - қысқа

Араз - мату

Жұмсақ - қатты

Мас - қарт

Қысқа - ұзын

Аз - көп

5-тапсырма

Бәбі кіман сілім сұманы, кіман салмаса сәрі сілімсіз баламын еді.

Ал балмаса оқи күнге дейінгі түрлі техникалар балмаса еді, Мүмкін әлі күіз үй де тұрғын мал балмаса жүрек мәдір. Ата-бабамыз "кіман сілім сұманы" деп бекер айтпаған, Міне осы үшін мен кіманмен қатты жақын көрмін.

Жалпы білім беретін пәндер бойынша республикалық олимпиаданың
мектепшілік кезеңі
Школьный этап республиканской олимпиады по общеобразовательным
предметам
Жауап парағы
Бланк ответов

Қатысушылардың жұмысын шифрлау парағы
Титульный лист для шифрования работ участников

Қатысушының жұмысы
Работа участника

Толтырылған беттер саны: 2
(Количество заполненных листов)

Шифр: КТ2-05-03

✂-----

Толтырылған беттер саны: 2
(Количество заполненных листов)

Шифр: КТ2-05-03

Фамилия: САРСЕНБАЕВА
Аты (Имя): ДАРНА
Сыныбы (Класс): 5
Пәні (Предмет): ҚАЗАҚ ТІЛДЕРІ
Облысы/Қаласы (Область/Город): АТЫРАУ
Ауданы (Район): ИНДЕР
Мектебі (Школа): Б.НЫСАНБАЕВ
Оқу тілі (Язык обучения): ҚАЗАҚ

1-тапсырма

Тура малыналы сөз
 Перену өзен, Қара көшек,
 Қатты құрт, жұмсақ адам,
 Жұмсақ орындар

Турыспалы малыналы сөз
 Перену білім, Перену ай,
 Қатты сөз, Қара жұмыс
 Қара су, Қара аяқ, Қара киім,
 Жұмсақ ішек

2-тапсырма

Адамның аяғы - жануардың аяғы, орындардың аяғы.

Адамның құлағы - адамның құлағы, жануардың құлағы.

Адамның жүзі - құның жүзі, айдан жүзі.

3-тапсырма

Адам - жануар, Бүлік - аласа, Шаршау - баяу, Қушты - малашан, Жел бет - әрші

4-тапсырма

Аласа - бүлік, төмен - жоғары, жұмсақ - қатты, қара - ақ, ұзын - қысқа, арыз - тарту,
 ұзық - қысқы, күн - түн, тұзу - қысық, тас - көрі, ау - көп.

5-тапсырма

Мен кітапты өте қатты жақсы көремін. Өйткені ол бізге білім береді. Кітап
 адамның ең жақын досы. Ол адамға өз ақшын береді. Кітапсыз көп білім ала
 алмайсың. Кітаптар өте көп оқыған адам әрдайым білімді орында тұрады.
 Әр адам 5 сағат болсын кітап оқу керек. Кітап білім бұлағы!

Жалпы білім беретін пәндер бойынша республикалық олимпиаданың
мектепішілік кезеңі
Школьный этап республиканской олимпиады по общеобразовательным
предметам
Жауап парағы
Бланк ответов

Қатысушылардың жұмысын шифрлау парағы
Титульный лист для шифрования работ участников

Қатысушының жұмысы
Работа участника

Толтырылған беттер саны: 2
(Количество заполненных листов)

Шифр: КТЖ-05-04

✂-----

Толтырылған беттер саны: 2
(Количество заполненных листов)

Шифр: КТЖ-05-04

Фамилия: ТЕМІРЖАН
Аты (Имя): ШҰҒЫЛА
Сыныбы (Класс): 5
Пәні (Предмет): ҚАЗАҚ ТІЛ ЖЕБЕТ
Облысы/Қаласы (Область/Город): АТЫРАУ
Ауданы (Район): ШНДЕР
Мектебі (Школа): Ә. НЫСАНБАЕВ
Оқу тілі (Язык обучения): ҚАЗАҚ

1-тапсырма

Тура мағыналы сөз.
Терең өзен, қатты құрт,
қара көйлек, жұмсақ
орындық.

Ауыспалы мағыналы сөз.
Терең білім, Терең ой,
қатты сөз, қара оқушы,
қара су, қара өлең, қара ниет,
жұмсақ мінез.

2-тапсырма

Адамның аяғы - жануардың аяғы, отырғыштың аяғы.
Дамбыраның құлағы - адамның құлағы, жануардың құлағы.
Тышардың жүзі - күннің жүзі, айдың жүзі.

3-тапсырма

Адам - жануар
Білік - аласа
Шапшаң - баяу
Келбет - әділ

4-тапсырма

Аласа - биік, төмен - жоғары, жұмсақ - қатты
қара - ақ, ұзын - қысқа, ароз - тату, суық - жылы
тизгі - қысық, жас - кәрі, аз - көп, күн - түн.

5-тапсырма

Мен кітапты өте қатты жасаған көршім. Кітап менің
айыбымды ашпайды, сырымды сыртқа шашпайды. Кітап
маған үндемей көлелтеседі. Кітапқа қайырымды бау керек.
Кітап көп ақылдың құйыған көі, ортақ мүлік, жалғыз
қазынасы, сарқынмас білім бұлағы. Мен кітапты сүйіп оқимын.
Кітап адамның досы.

Жалпы білім беретін пәндер бойынша республикалық олимпиаданың
мектепішілік кезеңі
Школьный этап республиканской олимпиады по общеобразовательным
предметам
Жауап парағы
Бланк ответов

Қатысушылардың жұмысын шифрлау парағы
Титульный лист для шифрования работ участников

Қатысушының жұмысы
Работа участника

Толтырылған беттер саны: 2
(Количество заполненных листов)

Шифр: Қ.П.2-06-01

✂-----

Толтырылған беттер саны: 2
(Количество заполненных листов)

Шифр: Қ.П.2-06-01

Фамилия: А.ШАС

Аты (Имя): Т.ЧАСЕЗІМ

Сыныбы (Класс): 6

Пәні (Предмет): ҚАЗАҚ ТІЛІ МЕН ӘДІБІАТЫ

Облысы/Қаласы (Область/Город): АЛМАТЫ

Ауданы (Район): ЧНДР

Мектебі (Школа): Б. ХАСАХБАЕВ

Оқу тілі (Язык обучения): ҚАЗАҚ

Индер аудандық білім бөлімі

6-сыныптар бойынша қазақ тілі мен әдебиетінен Республикалық олимпиаданың I кезең тапсырмалары

Қазақ тілі мен әдебиетінен тапсырмалар

(жауабы толық тапсырмалардың әрқайсысына 10 ұпай)

1. Сұрақтарға жауап беру. Өлең авторы туралы не білесіз? Үзінді қай шығармадан алынған? Көріктеу құралдарына мысал келіріп, анықтамасын жазыңыз.

Қашықасың туған жер-қалың елім
Не бір жүйрік болдырып жарау деген,
Шаршадым мен қанатым талды менің,
Шаңыт жолға сарылып қарауменен.

*Эпитет - белгілі бір затты белгісін, қасиетін, сапасын көрсететін ұғым.
Жұрнақтары: - дай, - дей, - тай, - тей.*

2 Абай Құнанбаевтың «Ғылым таппай мақтанба» өлеңінің тақырыбы мен идеясын анықтаңыз.

Тақырыбы	идеясы

3. Мына кестені толтырыңыз.

	анықтамасы	мысалы
Неологизм сөздер	Ғылым, техника, мәдениет, тұрмыстың кеңінен дауыған жаңа ұғымдар.	жасадат, ұнтаспа, ландшафт т.б.
Термин сөздер	Ғылым, техника, өнер және т.б. саладағы зат атауларын білдіретін сөздер.	хронометрика, энергия, меридиан т.б.
Диалект сөздер	жергілікті өңірдегі тұрғындар қолданатын сөздер.	құдағай - құдағи, шабар - сын, жие - ана
Кәсіби сөздер	жұрттың бәріне түсінікті бала берікшілік сөздер.	қолөнер: пышпа, шербек, ауылшаруашылық: құмса, жүйек

4. 1) Күрделі сөздердің дұрыс ережесін тап:

- А) түбір сөзден жасалған сөз
☒ Б) екі немесе одан да көп түбірден жасалған сөз
 Б) сөз тіркесінен жасалған сөз

2) Күрделі сөзді белгіле:

- А) отыз
☒ Б) Сарыарқа
 Б) барды

3) Біріккен сөзді тап:

- А) ата-ана ☒ Б) итмұрын
 Б) сұлу қыз

4) Қосарланған қос сөзді тап:

- ☒ А) Ауыл-аймақ
 Ә) жап-жасыл
 Б) қора-қора

5) Күшейтпелі қос сөзді тап:

- ☒ А) дүп-дұрыс
 Ә) тасыр-тұсыр
 Б) алай-дүлей

5. Абай атамыздың өлеңіндегі «Бес дұшпаннан алыс болу үшін не істеу керек?» ойыңды жаз.

1-тапсырма

Шығыстың ғұлама ойшылы Ху Насыр 21-Фараби 870 жылы бұріңде Отырар аталатын, Арыс өзенінің Сырға барып құятын сазасындағы Фараб қаласында дүниеге келді. Фарабидің толық аты-жөні: Ху Насыр Мұхаммед Ибн Мұхаммед ибн Чғаз ибн Пархан 21-Фараби. 21-Фараби түрік тайпасының дәулеті бір ортасынан шыққаны бізге мәлім, бұған дәлел оның толық аты жөнінде. Қазақтың ежелгі қаласы Отырарда арабтар Барба-Фараб деп атал кеткен.

2-тапсырма

Мақұрыбы: "Ғылым таппай мақтанба"

Идеясы: "Ғылым таппай мақтанба,

Орын таппай балтанба..." дегендей орын тап деп отырғаны - алтан білімді, үйренген ғылымды жұмсайтын орын.

5-тапсырма

"Бес нәрседен қашық бол,

Бес нәрсеге асық бол..." - деп адамгершілік жайын қозғайды

Бұл тұста ерекше көңіл бөлерік жай - Абай ғалым болу мен адам болу мәселесін, бір-бірімен сабақтастыра айтады. Ғалым болудың басты шарты - не нәрсені болсын ақыл таразысына салып өлшеу.

Жалпы білім беретін пәндер бойынша республикалық олимпиаданың
мектепшілік кезеңі
Школьный этап республиканской олимпиады по общеобразовательным
предметам
Жауап парағы
Бланк ответов

Қатысушылардың жұмысын шифрлау парағы
Титульный лист для шифрования работ участников

Қатысушының жұмысы
Работа участника

Толтырылған беттер саны: 2
(Количество заполненных листов)

Шифр: 872-06-02

✂-----

Толтырылған беттер саны: 1
(Количество заполненных листов)

Шифр: 872-06-02

Фамилия: ШЕРБЕРГЕН

Аты (Имя): ҚАРАЖАТ

Сыныбы (Класс): 6

Пәні (Предмет): ҚАЗАҚ ТІЛІ МЕН ӘДІБІАТЫ

Облысы/Қаласы (Область/Город): АТЫРАУ

Ауданы (Район): ИІДЕР

Мектебі (Школа): Б. ЖЫСАНБАЕВ

Оқу тілі (Язык обучения): ҚАЗАҚ

Индер аудандық білім бөлімі

6-сыныптар бойынша қазақ тілі мен әдебиетінен Республикалық олимпиаданың I кезең тапсырмалары

Қазақ тілі мен әдебиетінен тапсырмалар

(жауабы толық тапсырмалардың әрқайсысына 10 ұпай)

1. Сұрақтарға жауап беру. Өлең авторы туралы не білесіз? Үзінді қай шығармадан алынған? Көріктеу құралдарына мысал келіріп, анықтамасын жазыңыз.

Қашықасың туған жер-қалың елім

Не бір жүйрік болдырып жарау деген,

Шарпадым мен қанатым талды менің,

Шаңыт жолға сарылып қарауменен.

Экзотика - заттық, құбылыстың немесе заттық көрсеткіш құбылыстың белгісін қасиетіне сапасына көрсететін көрсеткіш үлгі. Мысалы: Ақсар маңдай, дардай

2 Абай Құнанбаевтың «Ғылым таппай мақтанба» өлеңінің тақырыбы мен идеясын анықтаңыз.

Тақырыбы	идеясы

3. Мына кестені толтырыңыз.

	анықтамасы	мысалы
Неологизм сөздер	<i>Ғылыми техниканың мәдениеті, пән тұрғынының кеңінен дамыған тілінде тілге жаңа сөздердің бірігіп шығуы</i>	<i>Маядайт, Читапта, Индиформ т.б.</i>
Термин сөздер	<i>Ғылыми тілде, өнер және т.б. салаларда белгілі бір ұғымдар мен зат атауларымен бірігіп шығуы</i>	<i>Фонетика, меридиан, күн айынылы, нота, энергия т.б.</i>
Диалект сөздер	<i>Белгілі бір жердегі ұғымдар қолданылатын сөздер</i>	<i>Молыла-Шылыда, Құдағай-құдағы, полат-болат т.б.</i>
Кәсіби сөздер	<i>Түрлі-түрлі кәсіптің тіліндегі болар берілген белгілі бір кәсіптің а маңызының салыстырмалы ұғымдарымен адалды</i>	<i>Қызыл, алақыз қолғапқа жатады, ауылшаруашылық, қоза, теріш иі</i>

4. 1) Күрделі сөздердің дұрыс ережесін тап:

А) түбір сөзден жасалған сөз

☒ Б) екі немесе одан да көп түбірден жасалған сөз

Б) сөз тіркесінен жасалған сөз

2) Күрделі сөзді белгіле:

А) отыз

☒ Б) Сарыарқа

Б) барды

3) Біріккен сөзді тап:

А) ата-ана ☒ Б) итмұрын Б) сұлу қыз

4) Қосарланған қос сөзді тап:

☒ А) Ауыл-аймақ Ә) жап-жасыл Б) қора-қора

5) Күшейтпелі қос сөзді тап:

☒ А) дұп-дұрыс Ә) тасыр-тұсыр Б) алай-дүлей

5. Абай атамyzдың өлеңіндегі «Бес дұшпаннан алыс болу үшін не істеу керек?» ойынды жаз.

1-тапсырма

Әбу Насыр Мұхаммед ибн Мұхаммед Әл-Фараби. Әл-Фараби бәзінде Қазақстанның оңтүстігінде орналасқан Фараб (Отырар) қаласында түркі мемлекетінде туылған. Оның жеті жербаян болатын. Зерттеуші ғалымдар Әл-Фарабидің балалық жасына шаққанда туырап туындап туына айтпайды. Бәрі 4-жыл ғалымның өмірінің бұл кезеңі туырап мағлұматтар жоқтың қалы. Сондықтан да зерттеушілер 4-жыл облыстың өмірбаянын оның елден асқан шағында Бағдат шаһарына қоныс аударуынан тана бастайды.

2-тапсырма

Мақсаты: "Ғылым таппай мақтанба"

Мәселесі: Бес нәрседен ғалым болу керек

Бес нәрседен асып болу керек.

Ғылым таппай мақтанба,

Орн таппай баптанба дегенді орн тап деп отырған - аман білімді ұйранан ғалымды жеткізетін орн.

3-тапсырма

"Бес нәрседен ғалым бол"

Бес нәрседен асып бол деп адамның адамгершілік жайын қозғайды. Алайда ойының келісі жетісін үзбейді. Бұл тұрғы ерекше бір көңіл бөлімге тей.

Абай ғалым болу мен адам болу мәселесін бір-бірімен сабақтастыра айтпады. Бұл екеуінің мәнін, түрбе бір деп санайды.

Жалпы білім беретін пәндер бойынша республикалық олимпиаданың
мектепшілік кезеңі
Школьный этап республиканской олимпиады по общеобразовательным
предметам
Жауап парағы
Бланк ответов

Қатысушылардың жұмысын шифрлау парағы
Титульный лист для шифрования работ участников

Қатысушының жұмысы
Работа участника

Толтырылған беттер саны: 3
(Количество заполненных листов)

Шифр: КТЖ-08-03

Толтырылған беттер саны: 3
(Количество заполненных листов)

Шифр: КТЖ-08-03

Фамилия: АБДУЛЛИ
Аты (Имя): ЖЕЗЕЧ
Сыныбы (Класс): 8
Пәні (Предмет): ҚАЗАҚ ТІЛІ ЖӘБІЕТ
Облысы/Қаласы (Область/Город): АТЫРАУ
Ауданы (Район): ШНДЕР
Мектебі (Школа): Б. ЖАСАН БАС
Оқу тілі (Язык обучения): ҚАЗАҚ

Индер аудандық білім бөлімі

6-сыныптар бойынша қазақ тілі мен әдебиетінен Республикалық олимпиаданың I кезең тапсырмалары

Қазақ тілі мен әдебиетінен тапсырмалар

(жауабы толық тапсырмалардың әрқайсысына 10 ұпай)

1. Сұрақтарға жауап беру. Өлең авторы туралы не білесіз? Үзінді қай шығармадан алынған? Көріктеу құралдарына мысал келіріп, анықтамасын жазыңыз.

Қашықасың туған жер-қалың елім
Не бір жүйрік болдырып жарау деген,
Шаршадым мен қанатым талды менің,
Шаңыт жолға сарылып қарауменен.

2. Абай Құнанбаевтың «Ғылым таппай мақтанба» өлеңінің тақырыбы мен идеясын анықтаңыз.

Тақырыбы	идеясы	
Білімді насихаттау	Балаларды білімге, ғылымға адамигершілікке	
3.Мына кестені толтырыңыз.		
	анықтамасы	мысалы
Неологизм сөздер	Жаңа сөздер	аэропорт, телефон
Термин сөздер	Салағазы белгілі бір ұғымдар мен зат атауларын білдіретін сөз-термин сөздер.	фонетика, мерекен
Диалект сөздер	Белгілі бір жердегі тұрғындар ғана қолдана алатын сөздер.	баралы-баралық, құдази-құдабай
Кәсіби сөздер	Адамның белгілі бір кәсіпін немесе мамандығын білдіретін сөздер.	Ау, кеткен, амау, х

4. 1) Күрделі сөздердің дұрыс ережесін тап:

- А) түбір сөзден жасалған сөз
☒ Б) екі немесе одан да көп түбірден жасалған сөз
 Б) сөз тіркесінен жасалған сөз

2) Күрделі сөзді белгіле:

- А) отыз
☒ Б) Сарыарқа
 Б) барды

3) Біріккен сөзді тап:

- А) ата-ана ☒ Б) итмұрын
 Б) сұлу қыз

4) Қосарланған қос сөзді тап:

- А) Ауыл-аймақ ☒ Б) жап-жасыл
 Б) қора-қора

5) Күшейтпелі қос сөзді тап:

- ☒ А) дұп-дұрыс ☒ Б) тасыр-тұсыр
 Б) алай-дүлей

5. Абай атамиздың өлеңіндегі «Бес дұшпаннан алыс болу үшін не істеу керек?» ойынды жаз.

4-тапсырма

1) Ә кі немесе одан да көп түбірден жасалған сөз.

2) Ә Сарпарқа

3) Ә Иммурын

4) Б) Қора-қора.

5) А) дұр-дұрыс.

5-тапсырма

Абай атамның "Тоңылтпалы мақтанба" әлеңінде жастарды адамгершілік-ке мақұра отарып, жастарға үлгі болар бес асыл іс пен адам баласына дұшпан тигізер бес дұшпанды атап көрсетеді. Бес асыл істен үлгі алуға мақұрса, бес дұшпанды атап көрсетіп одан сақтануға мақұрады. Абай атамның атап кеткен бес дұшпан: Өсек, өтірік мақтаншау, еріншек, бекер мал шашпау. Бұлар бүкіл адам баласын қор қылатын әрекеттер екені сөзсіз. Сондықтан әр адам бұл әрекеттерден байып аулақ ұстап, өз бойына тек бес асыл істі сіңіруі тиіс.

Жалпы білім беретін пәндер бойынша республикалық олимпиаданың
мектепшілік кезеңі
Школьный этап республиканской олимпиады по общеобразовательным
предметам
Жауап парағы
Бланк ответов

Қатысушылардың жұмысын шифрлау парағы
Титульный лист для шифрования работ участников

Қатысушының жұмысы
Работа участника

Толтырылған беттер саны: 3
(Количество заполненных листов)

Шифр: ҚТД-06-04

✂-----

Толтырылған беттер саны: 3
(Количество заполненных листов)

Шифр: ҚТД-06-04

Фамилия: Алибек
Аты (Имя): Анэль
Сыныбы (Класс): 6
Пәні (Предмет): ҚАЗАҚ ТІЛІ ӘДІСІ
Облысы/Қаласы (Область/Город): АТЫРАУ
Ауданы (Район): ИИДЕР
Мектебі (Школа): Б. НЫСАИБАЕВ
Оқу тілі (Язык обучения): ҚАЗАҚ

Индер аудандық білім бөлімі

6-сыныптар бойынша қазақ тілі мен әдебиетінен Республикалық олимпиаданың I кезең тапсырмалары

Қазақ тілі мен әдебиетінен тапсырмалар

(жауабы толық тапсырмалардың әрқайсысына 10 ұпай)

1. Сұрақтарға жауап беру. Өлең авторы туралы не білесіз? Үзінді қай шығармадан алынған? Көріктеу құралдарына мысал келіріп, анықтамасын жазыңыз.

Қашықасың туған жер-қалың елім
Не бір жүйрік болдырып жарау деген,
Шарпадым мен қанатым талды менің,
Шаңыт жолға сарылып қарауменен.

2 Абай Құнанбаевтың «Ғылым таппай мақтанба» өлеңінің тақырыбы мен идеясын анықтаңыз.

Тақырыбы	идеясы
	Ғылым таппай мақтанба

3. Мына кестені толтырыңыз.

	анықтамасы	мысалы
Неологизм сөздер	жаңа сөздер	аэропорт, телефон.
Термин сөздер	Белгілі бір саладағы ұғымдар мен зат атауларын білдіреді.	Фонетика, меридан.
Диалект сөздер	Белгілі бір жердегі тұрғындар қолданатын сөздер.	баран - баалау, құдаты - құдалай
Кәсіби сөздер	Белгілі бір кәсіптің айналымымен айналасатын адамдар қолданатын сөздер.	пошица, коза.

4. 1) Күрделі сөздердің дұрыс ережесін тап:

- А) түбір сөзден жасалған сөз
☒ Б) екі немесе одан да көп түбірден жасалған сөз
Б) сөз тіркесінен жасалған сөз

2) Күрделі сөзді белгіле:

- А) отыз
☒ Б) Сарыарқа
Б) барды

3) Біріккен сөзді тап:

- А) ата-ана ☒ Б) итмұрын Б) сұлу қыз

4) Қосарланған қос сөзді тап:

- А) Ауыл-аймақ ☒ Б) жап-жасыл ☒ В) кора-қора

5) Күшейтпелі қос сөзді тап:

- ☒ А) дүп-дұрыс ☒ Б) тасыр-тұсыр Б) алай-дүлей

5. Абай атамыздың өлеңіндегі «Бес дұшпаннан алыс болу үшін не істеу керек?» ойынды жаз.

1. Әл-Фараби авторы Әбу Насыр Әл-Фараби Әбу Насыр Әл-Фараби мұсылман ғұлама ойшылы, қолжазбашы, ғұлама ойшыл ұстаз философия, математика, философия, математика. Ол - әдебиет пен ғылым зерттеушісі, ақын. Әл-Фараби ата-тегі Әбу Насыр Мұхаммад ибн Шархан ибн Ұзлақ әл-Фараби. Баладан, ғұлама алғашында мұсылман жері Отырар медресесінде, кейін Шам, Самарқан, Бұхара, Мосар қалаларында оқып тәлім-тағым білім алған. Ол Аристотельден кейінгі екінші ұстаз. Әл-Фараби философия, математика, астрономия, математика ғылым саласында 164 трактат жазған. Әл-Фараби осы еңбектерінің ішінен бүгінгі ұрпақтар қолында қолжазба мұра ғұлама тәлім-тағым бар. Әл-Фараби көрінеу құрылыстары: Эпитеттер қолжазба елі, мақалат жол. Эпитет ғұлама - заттар мен құбылыстар сипаттамасын, сар-сипатты бейнелі түрде танытатын айқындалатын сөз. Көбіне сөз есімдер арқылы жасалады.
2. Мақараба - білімнің қадірі, адамгершілік мәселесін аңғарту насихаттау. Мақара: жас ұрпаққа оқыту, өнделу, білімге тереңіту. Мақара мен мақара ата-баба білімге мақара.
3. Неологизм сөздер - ғұлама мен математиканың, өндіріс пен шаруашылықтың, мәдениет пен тұрмыстың кеңінен дамыған тұсында тілге жаңа ұғымдарды білдіретін жаңа сөздер еніп отырады. Бұл сөздер неологизм сөздер деп аталады. Мәселен: ұлтаспа, әуелі, жасары. Тіпті сөздер - ғұлама, математика, өндіріс, өнер саласындағы белгілі бір ұғымдар мен зат атауларын білдіретін сөздер. Мәселен: Фонетика, математика. Диалект сөздер - белгілі бір жердегі тұрғындар қолданатын сөздер. Диалект сөздер жаңа салыстырмалы болып есептелмейді. Өйткені олардың әдеби тілде бағамалары болады. Мәселен: шабар-сам, қабарға-жар.

Кәсіби сөздер - негізгі бәріне түсінікті бола бермейтін, белгілі бір кәсіппен а шаруашылық саласын шарлағандан ағандар қолданатын сөздер. Кәсіби сөздер екіле бөлінеді: қолөнерге байланысты сөздер, ауыл шаруашылығына байланысты сөздер. Мысалы: таяуға, қозға, әрнек, торыма.

4) 1) а, 2) а, 3) а, 4) б, 5) а.

5. Абай атамыз өзінің "Толық таппай мақтама" аңысында тастарда білім, адамгершілікке мақұрла отырып, тастарға үлгі болар бес асыл іс пен адам баасына зиян тилізер бес дұшпанда атап көрсетеді. Бес асыл істен үлгі ауға мақұрла, бес дұшпанда атап көрсетіп одан сақталуға мақұрла. Абай атамыз атап кеткен бес дұшпан: ақыл, өмірлік, мақтаныш, ерішек, бекер мал малына. Бұлар бүкіл адам баасын қор қолдатып әрекет екені сөзіз. Сондықтан да бұл әрекеттерден аулақ ұстап, өз бойына тек бес асыл істі сіңіруге тырысса ғана айналасына сүйкімді, тәрбиелі бола алаа деп ойлаймын. Сол себепті өз замандастарында Абай атамыз айтқан бес дұшпаннан сақталып, бес асыл істі бойына тияна мақұрламын.